TTVK

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus

DSM-direktiivin (art 17) voimaansaattaminen

LiV kuuleminen
6.5.2022

HE pääosin direktiivin mukainen

- DSM art 17 => TekijäL 6a-luku, 55a-55m §

- Esitys pääosin* direktiivin art 17 mukainen:
  - noudattaa direktiivin rakennetta, logiikkaa ja sanamuotoja
  - lähtökohtainen vastuurakenne nyt pääosin direktiivin mukainen
  - selkeä, helppolukuinen; ei liian yksityiskohtainen
  - kaikki direktiivissä edellytetyt seikat huomioitu
  - karsittu lähes kaikki direktiivin ulkopuoliset elementit

*kolmesta kohdasta huomioita

⇒ Direktiivin tavoitteet toteutuvat; yhdenmukainen soveltaminen EUT:n tulkintalinjausten mukaisesti

⇒ Koska esitys direktiivin mukainen, selvisi se ensimmäisestä EUT:n art 17 tulkintaa koskevasta ennakkoratkaisusta (C-401/19, Puola):

- Eri perusoikeuksien välillä artiklassa oikeudenmukainen tasapaino
- Sananvapauteen kohdistuva rajoitus oikeutettu ja suhteellisuusperiaatteen mukainen
- Artiklaan on jo sisäänrakennettuna asianmukaiset takeet, joilla varmistetaan sananvapauden toteutuminen ja eri oikeuksien välinen tasapaino => NB! Samat takeet huomioitu myös HE:ssä lähes identtisin sanamuodoin
- Mm. Elinkeinovapauden kunnioittamiseksi palveluntarjoajille jätetty tarpeellinen liikkumavara velvollisuuksien toteuttamisessa, asetettu selkeä ja täsmällinen tulostavoite => toteutettu lähes identtisin sanamuodoin myös HE:ssä

Kolmessa kohdassa HE eroaa direktiivistä

- Direktiivin 17.1 artikla:

”*Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen* ***tai yleisön saataviin saattamisen****,* ***kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin*** *tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon*.”

- Suomen esitys TekijäL 55b.1 §:

”***Jos teoksia tallennetaan palveluntarjoajan palveluun****, palveluntarjoaja välittää ne yleisölle* ***siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada ne saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemaan aikana***.”

1. Vastuun oikeudellinen lähtökohta

- Esityksessä kolme kohtaa poikkeaa direktiivistä => ongelmia

1. 55b.1 §: Palveluntarjoajan vastuun oikeudellinen lähtökohta

- Suomen esitys poikkeaa direktiivistä ja tulisi muuttaa direktiivin sanamuodon mukaiseksi
- vastuun alkamisen hetki ja tapa olennainen ero:
    - ”kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin teoksiin” (direktiivi)
    - vrt. ”jos teoksia tallennetaan palveluntarjoajan palveluun” (esitys)
- yleisölle välittäminen TAI saataville saattaminen (direktiivi)

- Molemmat tekijänoikeudellisesti relevantteja käsitteitä, joiden tulkinta elää teknisen kehityksen ja EUT:n ratkaisukäytännön kautta
- em. EU-oikeuden käsitteet pysyvät samoina, konteksti vain muuttuu
- Direktiivin sanamuodossa pitäytyminen ainoa vaihtoehto tässä kehityksessä mukana pysymiseksi

2. Automaattisen estämisen kynnys

3. Sisällön automaattisen estämisen kynnys (55f.2 §)

- ”automaattisia estämiskeinoja saadaan käyttää vain silloin, kun on suurella todennäköisyydellä oletettavissa, että kysymys on tekijän oikeuksia loukkaavasta suojatun teoksen välittämisestä yleisölle”

⇒Direktiivissä ei aseteta teknisiä tai muita kynnyskriteerejä automatisoiduille estotoimille

⇒EUT ei asettanut direktiivin ulkopuolisia kynnyskriteerejä automatisoiduille estotoimille, totesi direktiivissä olevista edellytyksistä:

- Eston ennakkoedellytyksenä OikH toimittamat merkitykselliset ja tarvittavat tiedot (= palveluntarjoajien yhteistyö OikH kanssa)
- Em. Yhteistyö ei saa johtaa siihen, että estetään laillisia sisältöjä => tämä EUT:n mukaan palveluntarjoajille säädetty täsmällinen tulostavoite
- Konkreettiset toimenpiteet em. Tulostavoitteen saavuttamiseksi on tarpeellista jättää lainsäädännössä avoimeksi, jotta kunnioitetaan elinkeinovapautta ja tämän perusoikeuden tasapainoa sananvapauteen ja tekijänoikeuteen

⇒Asettamalla direktiivin ulkopuolisia edellytyksiä estovelvollisuuden toteuttamiselle puututaan palveluntarjoajien elinkeinovapauteen ja rikotaan artiklan tasapaino eri perusoikeuksien välillä

=> Kynnyksen asettaminen ennakkoestolle on perusteetonta ja direktiivin vastaista

⇒Edellytykset tarkentuvat vielä myöhemminkin oikeuskäytännössä; 55f.2 §:ssä esitetty voi olla ristiriidassa tulevan sitovan EU-oikeuskäytännön kanssa

3. Kohtuullinen hyvitys

3. 55j §: oikeus kohtuulliseen hyvitykseen

- Käyttäjällä ja palveluntarjoajalla oikeus saada tekijältä ”kohtuullinen hyvitys” teoksen perusteettomasta estosta tai poistosta ilman TekijäL:in perustuvaa syytä
- Direktiivin ulkopuolinen elementti, direktiivissä ei säädetä tällaisesta
- ”kohtuullisen hyvityksen” tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa menettelyn moitittavuuteen ja seurauksiin (55j.3 §) ??
- Vrt. käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat vaatia tekijältä vahingonkorvausta oikeudettoman pyynnön aiheuttamasta vahingosta (55k.3 §)

⇒Mitä 55j §:llä oikein hyvitetään? Mielipahaa? Viivettä ilmaisunvapauden toteutumisessa?

⇒Tarpeeton ja perusteeton, tuottamuksesta riippumaton rangaistusluontoinen korvausinstituutio

⇒Rikkoo direktiivissä säädetyn osapuolten tasapainon; kukaan ei korvaa oikeudenhaltijoille jokaista poistoa edeltänyttä tekijänoikeuden loukkausta (= miljoonia poistoja pelkästään Youtubessa)

⇒Sekoittaa TekijäL 57 § 1 momentissa olevan ”kohtuullisen hyvityksen” vuosikymmenten oikeuskäytännöllä saavutetun vakiintuneen tulkinnan

TTVK

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus

Kiitos!

Toiminnanjohtaja, LL.M.
Jaana Pihkala
jaana.pihkala@ttvk.fi
Puh. 040 706 6674

info@ttvk.fi
www.ttvk.fi
twitter.com/TTVKRY

www.tekijanoikeus.fi
www.facebook.com/tekijanoikeus.fi